СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 269. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ЛИСТОПАДА 1950. — No. 269. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 18, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПОВІТРЯНУ КОМАНДУ ПЕРЕНОСИТЬСЯ З НЮ ЙОРКУ ДО КОЛОРАДО

Вашингтон, 16. листопада. — Повітряні сили оприлюднюють, що повітряна оборонна команда, яка мала бути приміщена на Мичел Філд, на Лонг Айленд під Ню Йорком з днем 1. грудня, буде перенесена до постійної квартири в Ент Філд у Колорадо Спрінгс з початком Нового Року і там оставатиме під головством ген. Енніса К. Вайтгеда. До нової квартири буде приділений персонал з 800 військових і цивільних осіб. — Водночас оприлюднено, що повітряні сили затримають сорок великих, чотиромоторових перевозових торговельних літаків, які забрано для військової служби з вибухом Корейської війни. Ці літаки мали бути звернені власникам 1. січня, одначе тепер показується потреба затримати їх аж до часу, доки не проясниться положення на Далекому Сході.

Перенесення команди до Колорадо не змінить теперішні пляни повітряної оборони Східної Смуги, яка обіймає територію на схід від Скалистих гір. Друга смуга обіймає територію на захід від цих гір. Теперішня східна квартира находиться в Нюбург, Н. Й., а західна в повітряній базі Гамилтон, коло Сан Рафаел, у Каліфорнії.

БРОТМАН ПЕРЕДАВ РОСІЇ ТАЙНИ ВИРОБУ ШТУЧНОЇ ГУМИ

Ню Йорк. — На судовій розправі проти Абрагама Бротмана зізнав Гері Голд, російський шпиг з Філаделфії, що в 1942 р. Бротман передав йому 200 сторінок машинового письма і 25-30 начерків плянів для виробу штучної гуми — а це все було варте для Росії тільки, що дві або три бригади війська. Ці пляни передав Голд голові совєтської шпигунської організації в Ню Йорку, Семйонові, який опісля втік до Росії. По Семйонові прийшов на голову шпигів Анатоль Антонович Яковлєв, совєтський консул у Ню Йорку, який виїхав до Росії в 1946 р. Уряд обвинувачує Бротмана в тому, що він в 1947 р. нарочно обманув слідчу судейську лаву щодо свого відношення до шпигів. Голд заявив у суді що Бротман сказав йому, що він має в своїм бюрку, коли він був інженером в одній підприємстві, цілу низку плянів для військових вибухових винаходів, що тоді виробляли в Тенесі. Ці пляни фотографовані в Амторгу в Ню Йорку.

УСУНУЛИ УРЯДОВЦЯ З УВАГИ НА БЕЗПЕКУ КРАЇНИ

Вашингтон. — Департамент торгівлі усунув зі служби Майкела Е. Лі росіянина, уродженця з Манджурії, щоб виключити закиди, наче б в уряді були працівники, які можуть становити небезпеку для країни. Над згаданим урядовцем був довготривалий спір, щодо його льояльности. Рада льояльности в департаменті торгівлі признала його вірним працівником перед двома місяцями, хоч проти нього видвигано заміти приналежности до підривної групи. На підставі нового закону секретар може усунути урядовця без подання іншої причини, крім загального твердження, що це зроблено „з уваги на безпеченство".

ОЦІНКА СТРАТЕГІЧНОГО БОМБАРДУВАННЯ

Ню Йорк. — Атомовий науковець, д-р Ванневар Буш, у доповіді в Економічному Клюбі, виявив свої думки, як треба нам боротися у третій війні, якщо вона прийде. На підставі досвідів з ужитку найновішої зброї в Кореї, д-р Буш який під теперішню пору є предсідником Інституту Карнегі у Вашингтоні, зайняв становище, що значення атомової бомби було перецінене з уваги на найновіший поступ в обороні певних предметів. Наша тактична сила, якої ми вживали для підтримки польових армій, є рішуче слабша від російської, а ми „мусимо вважати атомові бомби за тактичну зброю для стримання масових зосереджень армій, летовищ і артилерії" — твердив д-р Буш. У дальших виводах він ствердив потребу розбудови воєнної флоти з новою зброєю.

ПРЕЗИДЕНТ НАДІЄТЬСЯ ВИПОВНЕННЯ СВОЄЇ ПРОГРАМИ

Вашингтон. — На першій своїй післявиборчій пресовій конференції през. Труман заявив, що він не чується знеохоченим республиканськими успіхами при виборах і буде дальше форсувати програму праці, яку він підготовив під назвою „Справедливого Розподілу" — „Фер Діл". Коли його запитали про його поновну кандидатуру в 1952. році, він не відповів нічого. У відповіді на інші питання, президент заявив, що: він не скличе Конгрес перед 27. листопада; що ще не наспів час на заведення контролі цін і платень; що перед треба скласти для цієї справи комісію, якщо найдеться відповідна людина на голову; що він надіється від найближчої сесії Конгресу продовження контролі комірного і піднесення Аляски й Гаваїв до стану стейтів.

ДОШКУЛЬНА НЕДОСТАЧА ЗАЛІЗА В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — Недостача заліза в Америці така велика, що наспів останній час її пригадувати, як говорять в урядових колах. Наслідком цього фабрики Форда відправила 5,000 робітників, коли не стало частин, потрібних до повного виробу авт. Урядовці не скривають факту, що промислові підприємства напружують усі сили, щоб дістати залізо, потрібне до продукції предметів, на які в теперішньому часі є загальний попит, а з тим і можливість високих зисків. До того приходить ще брак мангану, потрібного до виробу сталі. Недостачу американської залізної руди, яка находилася у великих кількостях у стейті Мінесота, пробують заступити імпортом з Лябрадору і Венесуелі, де хвилево прийшло до насильної перемінни уряду. Щоб зарадити недостачі, плянується ділові наради представників промислу і відповідальних урядовців.

В АМЕРИЦІ

● **Бразилійським газетам** бракує паперу й тому пополудневі видання скасовано. Теж загрожені ранішні видання провідних щоденників. — Паперу нестало тому, що станула головна фабрика паперу.

● **10.000 канадійських вояків** почали вишкіл в американській армії для війни в Кореї. Вишкіл відбувається у Форт Луїс, у стейті Вашингтон.

● **Тільки двадцять центів** на вибори видав Гері О'Брайен, перепавший демократичний кандидат на сенатора в стейті Норт Дакота. Він зголосив до секретаря стейту, що видав ці гроші на аспірину, щоб успокоїти біль голови при вижиданні повиборчих звітів.

Труман запевняє червоний Китай, що Америка не плянує наїзду

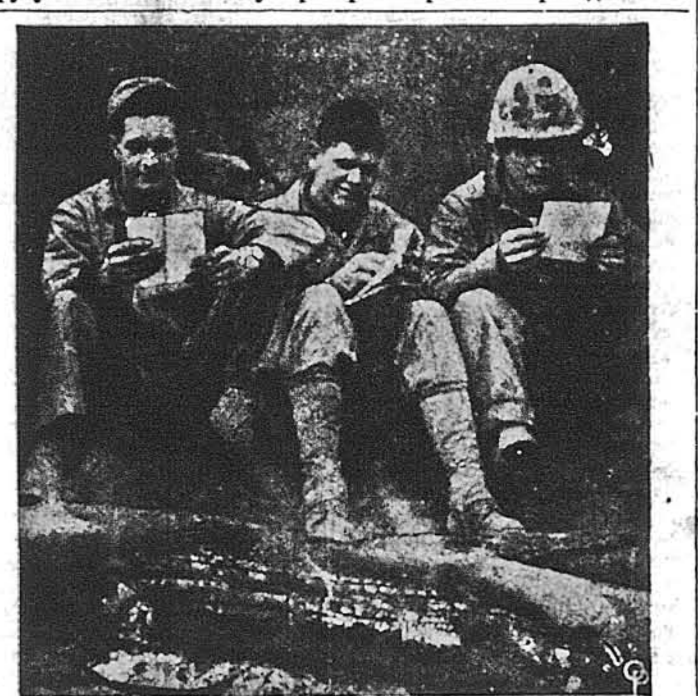
Вашингтон 16 листопада. — Щоб недо-пустити до вибуху ще одної світової війни, президент Труман остеріг Червоний Китай перед дальшою спробою наїхати у більшій силі на Корею і дав від імені Злучених Держав запевнення, що американські війська, які тепер боряться в Кореї, не мають наміру увійти на китайську територію. Крім того президент сказав червоним китайцям, що коли вони справді бажають миру, „вони не повинні брати на себе відповідальности за спинювання Об'єднаних Націй у їхніх цілях у Кореї".

Труман відчитав формальну заяву на пресовій конференції і в ній радив китайцям не датися звести себе на маніві Совєтам в справі дійсних намірів Злучених Держав, бо Росія тільки „використовує народи, щоб продовжити і поширити ворожнечу на Далекому Сході". Президент не згадав Росії по імені, одначе його заява не лишала ніякого сумніву, що це відносилося до Росії. Він обіцяв вжити всяких чесних засобів, щоб недопустити до дальших ворожих дій в Азії. Теж сказав, що Злучені Держави змагають до зльокалізування зудару в самій Кореї.

Крім заяви в справі Китаю, президент дав заявлення кореспондентам, що Дін Ачесон останеться на своєму становищі як секретар стейту.

СОВЄТСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ПРОТЕСТУЄ

Вашингтон. — Лаврентій Тод, кореспондент російської пресової агенції Тасс, зажадав вияснення, чому йому не допущено в середу на пресову конференцію секретаря Діна Ачесона. Пресовий урядовець департаменту, Майкел Дж. МекДермот, ледви стримався від обурення, коли пояснював Тодові, що уряд Злучених Держав має право відбути конференції тільки з американськими газетярами, з виключенням закордонних кореспондентів у деяких важливих справах, які відносяться до закордонних відносин.

ВІСТКА З ДОМУ завжди є великою розрадою для вояка на фронті. Трьох американських вояків з дивізії морської піхоти з великим інтересом читають листи від рідних, гріючи рівночасно свої ноги при ватрі.

СОВЄТИ ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕТО ПРОТИ ВІДКЛИКАННЯ КИТАЙЦІВ З КОРЕЇ

Лейк Соксес, 17. листопада. Совєтський представник в Раді Безпеки Об'єднаних Націй, Яків А. Малік, заповів вчора, що він скористає зі свого великодержавного права вета-спротиву проти американської резолюції, яка закликає всі країни припинити будь-яку допомогу північно-корейському комуністичному агресорові та закликати свої війська, що вже йому допомагають. Резолюція, внесена американським представником після повідомлення про комуно-китайську інтервенцію в Кореї, відноситься насамперед власне до Китаю. Совєти домагаються, щоб в резолюцію включити заклик до відкликання з Кореї „всіх чужих військ", отже теж військ Об'єднаних Націй, що борються проти агресора. Малік твердив, що американська резолюція, яка включає теж забезпечення „законних інтересів" Китаю на манджурсько-корейському кордоні, подумана головно як засіб для „поширення агресії в Кореї". Можливість совєтського вета в цій справі передбачувано і це заповідалося вже від самого початку. Проте, вчорашній виступ Маліка вважається важливим розвитком в теперішньому положенні, бо він є рівнозначний з формальною совєтською піддержкою комуно-китайської інтервенції та збройного виступу проти Об'єднаних Націй.

ФРАНЦІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗМІНУ В ПРО-АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Париж, 17. листопада. — Роберт Шуман, французький міністер закордонних справ, вчора офіціяльно заперечив будь-яку зміну в дотеперішній проамериканській політиці французького уряду, про що були поголоски у зв'язку з довгою французько - американською дискусією та непорозуміннями щодо озброєння Західної Німеччини і її включення в загально західно-европейську оборону. Промовляючи в Американському Клюбі в Парижі, міністер Шуман твердив, що він бажає насамперед „заперечити абсурдні поголоски, що французький уряд готов піддати ревізії свою закордонну політику", зокрема у відношенні до Америки. Пресові поголоски на цю тему базувалися головно на повідомленнях, що Франція не погоджується з американською політикою відносно Німеччини та заклопотана американським становищем щодо Совєтського Союзу і рішальним голосом ген. Мек Артура в американській політиці щодо Китаю.

● **В Югославії зірвався з линви** великий пором на ріці Сава і перевернувся, при чому втопилося 94 особи.

АЛІЯНТИ СКРІПЛЯЮТЬ СВОЇ ГАРНІЗОНИ В БЕРЛІНІ

Берлін, 17. листопада. — Вчора тут прибули перші відділи американських і британських військ, призначені на скріплення місцевих гарнізонів, згідно з рішенням трьох західних великодержавних міністрів закордонних справ на їх останній конференції в Ню Йорку. Рівночасно повідомлено про одержання посилки малої зброї для місцевої німецької поліції. Початково вона дістане тільки кріси, що їх прислала Франція, опісля ця поліція буде озброєна теж кулеметами. Американські підкріплення складаються з 20 вояків, тоді як британці вже прислали бронетанковий відділ, включно з десятьма 32-тоновими танками.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА УКРАЇНСЬКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 17. листопада. — Об'єднаний Комітет українських організацій Ню Йорку і метрополітальної округи для вшанування пам'яти полеглого команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича, продовжує інтензивну підготовку заповідженої на неділю 26-го листопада в Мангеттен Сентер всеукраїнської жалібної маніфестації. Мистець-різьбар проф. Литвиненко вже закінчує підготовку погрудця ген. Чупринки, що стоятиме на сцені під час маніфестації. Цілий ряд дальших організацій зголосили свою участь в імпрезі. Між іншими, одною з перших організацій, що взяла активну участь в підготові маніфестації, був місцевий відділ Об'єднання Бувших Українських Вояків в Америці, що власними фондами задаткував салю. Комітет знову прохає всі організації метрополії, щоби не чекали на окремі запрошення, але самі зголошували та підготовляли свою участь в маніфестації. Зокрема прохається Всч. Отців Парохів, щоби вони в найближчу неділю повідомили про цю маніфестацію своїх парафіян та заохотили їх до участи в ній.

БУДЕНЦ ВИЯВЛЯЄ ІМ'Я ВБИВНИКА ТРОЦЬКОГО

Ню Йорк. — Проф. Луї Ф. Буденц, колишній редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", виявив, що колишнього товариша Леніна, Льва Троцького, який перебував в 1940 році на вигнанні в місті Мексик, замордував скритовбивник з доручення тайного совєтського агента, д-ра Григора Рабіновича, який перебував в Ню Йорку від 1937 до 1943 р. під іменем „Мистер Робертс". Рабінович мав від Совєтів доручення представляти себе як заступник Російського Червоного Хреста в Америці і як такий мав своє бюро. Буденц мимохіть поміг Рабіновичеві у виконанні його пляну бо давав йому інформації про прихильників Троцького. Дійсним убивником був Джексон, якого Рабінович вислав до Парижа, щоб там зазнайомився з сестрою Троцького і з нею виїхав до Мексика для запізнання з Троцьким, якого опісля замордував.

● **Совєти в Німеччині схопили** знову двох американських зв'язкових старшин і держать їх ще від понеділка.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСЬКА 25 МИЛЬ ВІД МАНДЖУРІЇ

ПОХІД ДО КОРДОНУ УСПІШНО ПРОДОВЖУЄТЬСЯ НА ВСІХ ФРОНТАХ

Токіо, 17. листопада. — З'єднання американської Сьомої Дивізії підійшли вчора в покритій снігом північно-східній Кореї на 25 миль від кордонів Манджурії. Теж інші війська Об'єднаних Націй успішно продовжували вчора похід до кордону на всіх інших секторах фронту, що їх без бою залишив ворог, відступаючи, правдоподібно, на ліпші оборонні позиції безпосередньо перед кордоном. Аліянтські війська посуваються дуже осторожно, щоб не попасти засідку. Тільки в деяких пунктах більшого стратегічного значення доходило до запеклих боїв, при чому ворог навіть пробував переходити до протинаступу. Сьома Дивізія, що підійшла найближче до кордону, переступивши замерзлу ріку Унгі та зближаючись до переправи через ріку Ялу в місті Гейсанджін на манджурському кордоні, натрапила теж на запеклий спротив ворога, що користується танками і важкою артилерією. Не встановлено чи це північно-корейські недобитки чи китайські червоні. На західному секторі британські і південно-корейські війська, підступаючи дуже осторожно, посунулися три милі вперед. Загальне стратегічне положення ще не виявлене, бо важко збагнути інтенцію ворожого відступу. На фронті вже не чути розмов про можливість швидкого закінчення війни і в основному всі приготовляються на довгу зиму. Американські і всі аліянтські війська продовжують забезпечуватися повним зимовим виряддям. Американська авіяція на всіх фронтах, зокрема на західному секторі, з успіхом інтервеніювала у фронтових боях та продовжувала бомбардувати ворожі військові скупчення і комунікаційні получення. На східному побережжі 200 ворожих вояків піддалися аліянтській патрулі. В аліянтському запіллі були знову оживлені дії комуністичних партизанів, що вже мають характер зорганізованих і централізно керованих виступів. Здогадуються, що загальна кількість цих партизанів доходить до двох дивізій. Стверджується, що в бою на фронті комуно - китайські війська виказують добрий вишкіл та велику відвагу, зокрема в засідках, нічних атаках та в проникненні аліянтських фронтових ліній.

ВИЗВОЛЕНІ КОРЕЙЦІ НЕВДОВОЛЕНІ УРЯДОМ РІ

Сеул, Корея, 17. листопада. Закордонні спостерігачі стверджують, що перше одушевлення корейців, визволених з-під комуністичної окупації, тепер починає поступово охолоджуватись, з огляду на поведінку уряду Сингмана Рі та його цивільної і військової поліції. Діло в тому, що уряд і поліція ставляться зі застереженням і підозрінням до всіх тих, що з будь-яких причин не могли або не потрапили втекти перед наступом комуністів і залишилися під їх окупацією. Це населення багато натерпілося і понесло великі втрати та очікувало полекші після визволення, але дочекалося нових підозрів. Така обставина може сильно зашкодити на долі уряду президента Рі, як воно виправдовуватиме її заповідженим Об'єднаними Націями вільним голосуванням.

ЕЛЬ САЛЬВАДОР ОБСТОЮЄ СВОЄ ДОМАГАННЯ В СПРАВІ ТИБЕТУ

Лейк Соксес, 17. листопада. Представник Ель Сальвадору в Об'єднаних Націях відмовився вчора відкликати внесену ним резолюцію, щоби Генеральна Асамблея негайно розглянула справу комуно-китайської інвазії на Тибет. Він заявив кореспондентам, що його країна, передбачуючи застереження інших делегацій, рішила взяти в тій справі ініціятиву та добитись засуду цеї чергової комуністичної агресії, промовчування і толеранція якої не тільки не задовольнить комуністів, але заохотить їх до дальшого насильства.

● **Генеральна Асамблея О. Н.** рішила встановити свій окремий поштовий уряд, що видаватиме окремі поштові марки, признаючи їх важливість в пропаганді миру.

МІЛЬЙОНИ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ПАРТИЗАНІВ В КИТАЮ

Тайпей, Формоза, 17. листопада. — З урядових джерел тут повідомляють, що в південному Китаю, від побережжя навколо Кантону і за Тибетом існує ще поверх один мільйон зорганізованих національно-китайських військ, які спорадично боряться за визволення своєї країни з-під большевицької окупації. В це не включена велика кількість гірських та інших розбишак, що на власну руку промишляють та борятьcя проти большевицького режиму з власних мотивів, як теж в це не включені мільйони хліборобів, що повстали проти комуністичних володарів практично в кожній провінції. Мова про мільйон тих вояків, що залишилися вірними національно - китайському урядові та з якими цей уряд є в постійному контакті. Уряд здає собі справу, що ці повстанці самі не визволять Китаю, але вони можуть це визволення перешкодити, як на це настане „слушний час".

МОСКВА ПРО НАПРУЖЕННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Москва, 17. листопада. — Совєтська преса намагається переконати своїх читачів, що теперішнє напруження на Далекому Сході має свої головні причини в американських плянах захопити Китай. В повідомленнях з Далекого Сходу говориться, мовляв, американці таємно договорились з японським урядом та з урядом національного Китаю на Формозі та рівночасно свою акцію в Об'єднаних Націях намагаються створити підстави на перенесення війни до Китаю. В московських повідомленнях говориться, що американське обвинувачення проти Китаю за інтервенцію в Кореї має одну мету повторити війну на Китай, до чого, мовляв, Америка вже від давна приготовляється. Говориться теж про мобілізацію японської армії та що японські вояки вже тепер беруть участь у війні в Кореї, що у Вашингтоні офіційно і з цілою рішучістю заперечують.

В СВІТІ

● **День 10-го грудня** кожного року рішено в О. Н. проголосити — „Днем Людських Прав", бо в цьому дні два роки тому Генеральна Асамблея О. Н. в Парижі ухвалила відповідну декларацію.

● **Комуно-китайський уряд** відкинув індійський протест проти інвазії Тибету.

● **У Варшаві почалася вчора** большевицька „світова конференція миру", на яку прибуло около 2,000 делегатів, переважно з большевицьких країн.

● **В Римі підложено вчора вночі** дві бомби під приміщення двох лівих партій. Жертв в людях не було. Підозрівається, що бомби підложені „неофашистами".

● **Сталін „погодився"** кандидувати до місцевої Ради в Москві — повідомляє совєтська преса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА ПОСТУПКА

Злучені Держави зближаються до моменту, коли їм треба буде рішитись на такий крок у відношенні до червоного Китаю, який готов заважити не тільки на судьбі Азії, але й Европи, а то й цілого світу. Секретар стейту Дін Ачесон, бачить тут „світову трагедію'" і то „величезних розмірів", але має надію, що її дасться відвернути. Рівночасно він взиває американське громадянство довіряти тим людям, що працюють у департаменті стейту, як людям патріотичним, які віддають усі свої сили для добра своєї країни.

Не сумніваємось, що теж і закордонну політику цеї країни ведуть люди чесні й патріотичні, які бажають Америці добра. Проте це не означає, що вони вели чи ведуть добру політику. Не зважаючи на їх чесність і патріотизм, навіть і найзавзятіший оборонець американської політики у відношенні до Совєтів хіба не буде ще й сьогодні аж такий наївний, щоб не міг бачити величезних промахів цеї політики, за які приходиться тепер Америці дорого платити.

Фатальною була амерпканська закордонна політика теж і в відношенні до Китаю, чи взагалі до Далекого Сходу. Наслідки її бачимо тепер, коли комуністичний режим Китаю, прихильність якого департамент стейту намагався від років на різні способи з'єднувати, вислав до Кореї свої війська. Отже марево „трагедії величезних розмірів" і „важка криза", якої департамент стейту ввесь час боявся, все одно його не оминули і—на нашу думку— так довго існуватимуть, як довго матиме голос Москва.

Дін Ачесон думає, що як поступати дуже розумно й обережно, то можливо, що знайдеться ще вихід з цього важкого положення. Мимоходом кажучи, цю загрозливу ситуацію передбачував „найбільший експерт" департаменту стейту в справах Росії, Джордж Ф. Кеннан, заки ще вийшов зі служби. Він тоді дораджував, щоб армія Об'єднаних Націй не переступала 38 паралелі в Кореї, себто, щоб залишила надалі Північну Корею червоним аґресорам. Хоч Ачесон не пішов аж на такі далекі уступки, проте тепер він склонний дати якнайсильніші ґарантії в тому розумінні, що Злучені Держави не нарушать ніяких інтересів Китаю, ні його території.

До цього треба ще добавити, що в цій політиці заважує теж британський голос. Прецінь у Палаті Лордів говорено навіть і про таке, щоб залишити частину Кореї як незаняту військами Об'єднаних Націй, щоб таким чином дати доказ, що червоний Китай не потребує боятись нападу на його територію. Там теж згадувано, що Москва хоче тепер розпочати нові переговори, на що вказувала б резолюція совєтського бльоку, ухвалена в Празі. На те саме покликується бувший французький премієр Еріо, та й собі дораджує не занехати нагоди до нових переговорів з Совєтами.

Як усе це зібрати докупи, то стане ясним, що тут мова про нові переговори з Совєтами. Червоний Китай добре знає, що Злучені Держави не будуть на нього нападати, бо ж ввесь час намагаються жити з ним в згоді. Коли ж він вмішується у корейську війну, то тільки на приказ чи з намови Москви. Тому не йдеться тут властиво про полагоду конфлікту між Злученими Державами і червоним Китаєм, а тільки про конфлікт між Америкою і Совєтами. Отже навіть не Китаєві прийдеться робити уступки, а кремлівській аґресії.

МАО І ЙОГО ЗАМИСЛИ

Американські війська в Кореї, які наближилися до тами Суїго, що постачає водну силу для витворення електричної сили з обох боків рік Ялу, не зустрічають уже перепон від червоних китайців, які щойно недавно там завзято воювали. Це викликує здивування як серед стратегів, так і серед політиків і кореспондентів. Один з них, а це Рей Кромлі, який перебув в Азії девять років, в тім вісім місяців з теперішнім китайським червоним диктатором Мао Це-Тунґом, каже, що Мао вміє видавати такий наказ: „Якщо ворог наступає, тоді відступайте!".

Ця риска характеру Мао може бути ключем до виявснення не одного з тих заплутаних питань, що їх пробують розвязувати фахові знавці азійських а зокрема китайських відносин.

За дальшими інформаціями Кромлі, китайський диктатор має ще такі особисті прикмети:

Він є надто чутливий і вибуховий. До того впертий і вміє завзято ненавидіти. Особливо ненавидить міщухів, від яких у хлоп'ячому віці зазнав переслідування. Усе своє життя він був ворожо наставлений до чужинців. Він переконай, що Західні нації хочуть колонізувати Китай. Він з молоду революціонер і думає, що розагітовані селяни, хоч нефахові вояки, переможуть фахових вояків, не захоплених новими ідеями. Не зважаючи на усі згадані різкі прикмети, Мао вміє бути компромісовим. Він самий може запропонувати торги в якійсь справі. Потім може піти походом в азійські країни, щоб поширяти там комунізм.

Френк Робертсон, один з багатьох кореспондентів, що тепер перебувають в Токіо, наводить слова одного американського сержанта кавалерії, який боронився перед наступом китайців, про яких каже: „Я ніколи не повірив би. Ці китайці кидалися на наші машинові кріси. Деякі з них просто сміялися нам в очі, коли ми на них стріляли".

Над такими вояками виконує безмежну владу Мао. Він править над червоним Китаєм залізною рукою. Він є головою Комуністичної Партії Китаю і головою Китайської Народної Республіки, отже головою уряду. Теж головою Народної Революційної Військової Ради. Ніхто не сміє його критикувати. Він утримує сувору дисципліну в Комуністичній Партії.

Які цілі має на оці оцей незвичайний потентат, якого делеґати саме приїздять до Ню Йорку на обвинувачення Америки в Об'єднаних Націях?

Робертсон тієї думки, що найновіші потягнення китайського диктатора вказують, що Чевоний Китай має на меті перебрати провід у великім русі для об'єднання всіх азійських народів. Одначе під теперішню пору посягнення Мао можуть бути хвилеві, щоб колись в майбутності він міг показати свою повну силу. На всякий випадок, думає Робертсон, треба застановитися над двома м о ж л ивостями. Перше: Чи Мао хоче осягнути становище, з якого міг би торгуватися за допущення Червоного Китаю до Об'єднаних Націй на місце Націоналістичного Китаю? Друге: Чи може він послухав диктату Кремля і почав наступ на збройні сили О. Н. в Кореї, щоб поширити воюючий комунізм на такі сфери, на які закидає свої сіти Кремль?

Кромлі виходить з твердженням, що Мао може розпочати під'їздову війну на цілe сторіччя і має надію її виграти,, одначе під теперішню пору він піде на компроміс. Ідеться тільки про те, що є його найближчим заміром у цьому компромісі. З кількох можливостей він згадує такі:

Він хоче добитися участи в комісії О. Н., яка має настановити новий уряд у Кореї. Він може бажати ґарантії, що дістане голос, а може й повну контролю в справі резервуару на ріці Ялу, який постачає силу для електрівень в Манджурії й Кореї. Може теж хоче дістати право вислати частину свого війська до окупаційної армії, яку зорганізують О. Н. для Північної Кореї.

Делеґати Червоного Китаю, отже висланці Мао Це-Тунґа, уже приготовані до розмов і промов в О. Н. Америка й Обєднані Нації їх приймуть і навіть будуть пробувати заспокоїти апетити Червоного Китаю, якщо тільки буде крихта надії, що таким способом можна буде відтягнути його від участи в корейській війні, що мусіло б довести до одвертої третьої світової війни.

Микола Чубавий.

Українська еміґрація та визволення України

Звернення Воюючої України до всеї української еміґрації поза Советами це такий документ, який напевно буде колись зберіганий в Українськім Державнім Архіві, як важний акт. До українців поза Україною сущих промовили огонь та сумління української нації. Промовили ці найкращі, що все віддали для України та не на словах, а на ділах справді готові „душу й тіло положити за нашу свободу". Ці найкращі українці промовили до нас, пересічних людей, накладаючи на нас обовязок співпрацювати поза межами рідної землі над її визволенням. Це мова тих, що кожної хвилини готові йти на смерть з подібним поздоровленням як перші християни: „Україно, ми, призначені на смерть, Тебе здоровимо".

Немає сумніву, що цей документ варвий основної аналізи, слово за словом. Не хочемо ми нині робити того; хочемо тільки розглянутися в нашій дійсності, що нас оточує та що ми в силі нині тут поза межами України зробити для України, зглядно чого оминати, щоб їй не шкодити, щоб не розпинати її, скровавлену в нерівній, геройській боротьбі.

Оцінюючи міжнародне положення та відношення західних потуг, зокрема Америки, до справи визволення України, можемо ствердити, що розуміння української справи з кожним днем, прямо на наших очах зростає. Правда, в американськім департаменті стейту все ще офіціяльно не промовили про визволення України, там ще офіціяльно обовязує політика "containment"-у, себто спинювання большевизму, щоб не переливався поза межі Советського Союзу, зясована американським русофілом Кенаном, одначе ця політика вже на наших очах банкрутує, а банкрутство приспішує сам червоний Кремль, що не зменшив своєї аґресивности, особливо на Далекім Сході, але їх побільшив. З кожним днем щораз більше устійнюється в світі переконання про неминучу розправу з Москвою, зі серцем світового комунізму та російського імперіялізму.

Та що важніше, на заході зачинає вже щораз більше ставати ясним, що головна причина нинішнього зла не в самім комунізмі, бо його в правдивій формі нині в нервовій Росії немає, але в російськім імперіялізмі. А раз стане мова про теперішній російський імперіялізм, так увага всіх свободолюбних людей на світі повертається на московський імперіялізм в минулому, на існування десяток більших та менших народів, поневолених в останніх триста літах Московою. Україна між тими народами притягає до себе найбільше уваги.

Місяць тому виголосив в одній із нюйорських протестантських церков проповідь - промову сенатор зі стейту Ню Джерзі та член сенатської комiїі для закордонних прав, Александер Смит, до речі приятель українського народу. Він виразно казав, що Америка мусить прямувати не тільки до визволення кольоніяльних народів поза Европою, але також до визволення народів поневолених Росією та куди гірше кольоніяльно експльоатованих.

Виходячи з американських принципів, щоб не вважати одні народи з самої природи гіршими від других, надто часто чути в Америці ще такі голоси, що причиною зла на світі не є російський нарід, але кліка Політбюра на Кремлі, яка поневолює також і росіян. Такі погляди стараються з усіх сил поширювати протикомуністичні росіяни, що живуть в Америці. То тут, то там їм навіть вдається проховзнутися з такими поглядами до поширеної американської преси, як ось недавна стаття відомого Болдирева в „Рідерс Дайджест", де він пише про ворожу поставу російського народу до Кремля та мними російське підпілля проти Сталіна.

Одначе вже щораз частіше появляються твори та статті, які більше реалістично підходять до цеї справи ва виказують, що Сталін та його кліка мають підпертя в російськім народі, який залюблений у своїх імперіялістичних традиціях — є навіть заінтересований в утриманню влади Сталіна, який могутність Росії двигнув на найвищі щаблі. Вже книжка генерала Бедела Смита, тепер директора а м е р и к анського Центрального Інтеліджен Сервіс, звертала увагу, що двигуном нинішньої совєтської динаміки є російський націоналізм. Та крапку над „і" поставила стаття англійського автора та журналіста Едварда Кренкшов-а в недільнім маґазині Ню Йорк Таймсу під заголовком „Основні Факти про Советський Союз". Він доказує, що російський комунізм це тільки параван, за яким скривається російський націоналізм та імперіялізм. Влада Політбюра на Кремлі, по думці Креншова, це типова російська влада, яку російський нарід не то, що попирає, але яка виходить з історії та з душі московського народу. Не цілий Советський Союз, пише автор, це Росія, бо половина Союзу це тюрма народів поневолених, кольоніяльно Москвою експльоатованих на користь московської метрополії. Україна є першою та головною кольонією Москви, що бореться за визволення. Тому російський нарід є відповідальний за владу Сталіна та його Політбюра. Російський імперіялізм, каже автор, треба бити з літаків та тенків. Комунізм, за який скривається московський імперіялізм, треба старатися відділювати від російського імперіялізму та його як ідею поборювати ідейною зброєю. Здається, що зі західних авторів ще ніхто не представив так ясно й вірно істоти російського комунізму, як це зробив Едвард Креншов в так авторитетній пресі, якою є Ню Йорк Таймс.

Це тільки частина доказів на це, що справа України в умах заходу вже втупає на правильний шлях та що на цю зміну впливає в першу чергу Воююча Україна та та скромна інформаційна та політична робота, що її ведуть американські українці. В цю роботу мусить впрягтися вся українська еміґрація поза Советами та морально попирати священні жертви Воюючої У к р а ї н и. Змарнування їх було б непростимим гріхом супроти України.

Немає сумніву, що остаточно справа визволеннянь України вирішиться на рідних землях. Нині прямо подумати важко, щоб Америка, чи яка друга західна держава, позволила авантурникам типу Галлера знов йти збройним походом на українську землю. Не апетити перебуваючих за кордоном російських чи польських політиків - імперіялістів вирішать справу української батьківщини. Це вирішить Рідна Земля. Знов українська еміґрація по всьому світі може тому допомогти своєю сильною поставою. Але, щоб так сталось, еміґрація мусить добути собі пошану на заході й дати західним приятелям України доказ, що українці це справді державно-творча нація та що немає небезпеки, як це вороги України представляють, що по розвалі московської тюрми народів повстане на Україні хаос, нове важке завдання для заходу.

Українські еміґранти покажуть свою політичну зрілість, коли потраплять мимо політичних розходжень ставити справу батьківщини на першому місці.

Надрядність інтересів нації понад інтереси партійних груп, це перша прикмета народу зрілого до державного життя.

Велика відповідальність під теперішню пору спадає на американських українців, з яких подавляюча більшість це вже американські громадяни. Може це й Боже Провидіння кинуло тисячі українців за море до ЗДА, нині наймогутнішої держави на світі, голос якої буде рішальним у порядкуванню світу по упадку большевиків, а тим самим і в справі України. Тому здобуття прихильної опінії американського народу та прихильности американської влади для справи визволення Украї це найкраща допомога Воюючій Україні.

Американські українці мусять виказати якнайбільше політичної зрілости, відповідальности та національної солідарности. Практично, справжні українські патріоти, для яких слово Воюючої України має моральне значення, повинні гуртуватися довкола Українського Конґресового Комітету та його працю збільшити кількакротно, бо немає на американській землі установи, що була б в силі заступити чи виручити цю установу в українській роботі.

На українців по всьому світі, зокрема на американських українців, дивиться західний світ як на поменшене українське громадянство та по них оцінют цілу Україну.

Недавно вернула з Европи відома американська журналістка, приятелька українського народу, та принесла доволі неприхильну х а р актеристику частини української еміґрації, яка — мовляв — здеморалізована большевицькими аґентами. Та й без цеї обсервації чужинця можна, припускати, що большевики, які потраплять увійти в найбільше таємні закамарки адміністрації державних народів, мусять мати й серед українців своїх людей. Тому українці поза Україною мусять збільшити свою чуйність та обережність. Одначе теж і не слід кидати підозріння, спершу добре не провіривши справи. Як бачимо між українцями на чужині людину, що ширить розбрат, працює над розбиванням українських національних установ і ширить недовір'я поміж громадою, то це ознака, що поміж нами діє чужа рука не на користь України. Український провід на еміґрації мусить подвоїти свою чуйність, бо моральний розклад це загибель кожної політичної еміґрації. В нашім випадку це робота Кремля проти Воюючої України, виконувана поза Україною.

БАНДУРИСТИ ВИКОНУЮТЬ „КОЛГОСПНИЙ ВАЛЬС"

Цього року минає 25 років від заснування т. зв. державної капелі б а н д уристів УССР. Підраховують, що за час свого існування капеля дала понад 3 тис. концертів, яких прослухало до 3 міл. людей. Найбільшим успіхом капелі уважають те, що вона 18 разів (аж!) побувала в Москві і „мала високу честь кілька разів виступати перед великим вождем". Під сучасну пору капеля опрацьовує нову програму, в якій має такі речі: „Пісня про мир" Жуковського, сатиричні пісні Кос-Анатольського, які висмівають „панів з Волл стріту", „Армія миру" Мейтуса, „Пісня будівників аґроміста" Цегляра, „Колгоспний вальс" Майбороди і і.

М. Сіверський.

У БОЛЬШЕВИЦЬКІМ МІШКУ

(Спогади колишнього плужанина).

16)

У мене замигтіло в очах, якось скривилися уста, і я не тямлючи, що роблю, з криком „Ах ти ж нещасний провокатор", схопив стільця за ніжку і хотів вдарити його. Митрофан Г. якось скорчився, жалібно подивився на мене і чекав мого удару. Але нас розборонив слідчий і викликавши вахтера, наказав йому відвести мене до камери. Прийшовши до камери, я впав на ліжко і не знав, що зі мною діється. У голові проносились думки: „Як же це так, мій товариш, той, з ким ми ділили колись останній шматок хліба, отаке наговорив на мене і має нахабство мені це сказати в очі. Я все міг від нього чекати, але не такої наглої брехні, такого наклепу на мене. Що я зробив йому поганого, що він на мене такого понаговорював!"

Але відповіди на всі ці питання я знайти не міг, і тому, промучившись кілька часу, я забився тривожним сном, що зразу ж зник як тільки до мене в камеру зайшов доглядач і сказав мені забиратися до відходку та умиватися.

Проте я себе переміг і з болем у серці затаїв цей випадок і коли, на другий день, мене покликав слідчий на черговий допит, то я прийшов до нього зовсім спокійним, ніби то вчора нічого і не було.

Сьогодні слідчий також не з г а д у в а в вчорашних подій, тільки іноді посміхаючись поглядав на мене. Він мене намагався „пошити" в контрреволюціонери від літератури, кажучи, що я проповідував у своїх статтях буржуазний націоналізм, що вихваляв буржуазних письменників. Як приклад, він навів одну цитату з моєї статті про селянську тематику в літературі. Зараз я цієї цитати не пригадую, бо не маю своїх статтів під рукою, все це було у мене сконфісковано агентами НКВД, але знаю її зміст. Там згадувалося про відомого російського письменника Сергія Єсенина, що не витримав большевицьких нагінок в літературі і покінчив життя самогубством. Цей молодий талант згорів у повному розквіті своїх творчих сил, залишивши по собі літературну спадщину великої художної вартости. Отже, слідчий базуючись на тому, що я похвалив цього молодого письменника, казав мені, що я підтримував дрібно-буржоазних „писак" і що я проповідував шкідливий для совєтської літератури-романтизм. Тут уже я не витримав і заявив йому, що тоді він абсолютно не розуміється на літературі і що такий письменник, як відомий діяч совєтської літератури, М. Горкий у своїх творах (том 14-й), дуже прихильно ставився до творчости С. Єсенина, вважаючи його співцем села.

— Що ви говорите мені дурниці, що ви також хочете і мене завербувати до своїх контрреволюційних вчинків.

Я попросив його, щоб він взяв у бібліотеці 14-й том творів Горкого і я це йому доведу на факті. Він потиснув гудзика, і коли на його дзвоник з'явився секретар відділу, то він йому наказав взяти в бібліотеці цей том творів Горкого і принести до кабінету. Коли його розпорядження було виконано і книжку принесено, я взяв її і віднайшов якраз те місце, де Горкий дуже вихвалює поезії С. Єсенина. Я показав це місце слідчому. Він уважно його перечитав, а потім шпурнув книжку під стіл і порвав протокол допиту. Зараз же мене одвели до камери і довгий час мене не турбували.

Отже мої змагання з слідчим покищо кінчилися моєю перемогою. Я себе винним не визнав і ніяких протоколів, творчости слідчого, я не підписав. Як не лаяв мене слідчий, як не загрожував мене знищити, як ту „козявку", а все ж таки я витримав це все і слідчих матеріялів не підписав.

Проте я поки що переміг ціною великої внутрішньої боротьби і пекельних мук за майбутнє своєї родини, бо мені слідчий увесь час загрожував, що заарештують і мою родину, коли я не признаюся до всього.

Однаго дня раптом відкрилися двері моєї „одиночки" і доглядач, подивившись кудись у простір, сказав мені:

—Збирайтеся з речами!

На мій запит „Куди?" на мій погляд з знаком питання, аніяк не вплинули на добре витренованого доглядача і він, повернувшись, вийшов з камери. Довелося збиратися. Правда і тих речей у мене майже не було, але все таки тремтячими руками я посклaдав те, що у мене було. Відчинилися двері і доглядач у супроводі ще одного НКВДиста вивели мене на подвір'я і посадили до „Чорного ворона".

Авто рушило і подалося по вулицях Києва кудись... Їхали так з пів години. Потім авто зупинилося, відчинилися двері і мені сказали „Вилазь". Я виліз і оглянувся навколо: якесь подвір'я, людей не видко, самі лише строї НКВД. Уже потім я довідався, що потрапив до лук'янівської в'язниці.

Завели мене до почекальні, де відбувся знову, уже чи не сотий раз, обшук мене і моїх речей, і мене забрали до якоїсь камери разом з „урками". Ці мешканці камери обступили мене і після недовгої павзи вирішили, що я „політичний". Їхній старший, він же був і старостою камери, відвів мене до вікна і пильно дивлячись на мене, запитав:

— Казки умієш розповідати?

Довелося мені згадати все моє дитинство і відповісти, що знаю багато казок. Це дуже сподобалося старшому і він, протягаючи мені свою лапу, сказав:

— Мене зовуть Вася, а тебе ж як...

Я відповів, що „Микола"...

— Ну, от і добре, будеш спати біля мене, тільки умова — що-вечора мусиш розповідати нам цікавих і страшних казок...

Я обіцяв. Так відбулося моє перше знайомство з „урками". Потім мені казали інші в'язні, що коли б я відмовився, або не знав казок, то мене роздягли б, мої речі програли у карти, а мене поклали б спати біля „параші"...

Щовечора усі „урки" лягали спати на майже голих дошках (це так звані нари), а я сідав на ослончика і розповідав надзвичайні пригоди, або просто, що в голову впаде, вони уважно слухали і поволі засипали...

Усі доглядачі камер дивувалися з того, що я у такій пошані серед „урків", і робили здогади, що може і я з їхнього середовища. А начальник в'язниці, колишній також „урка", Сірко, так той просто сказав:

— Іш, проклятий контрреволюціонер, знав чим можна купити „урків".

— А на прогулянці, яка нам належала по пів години в день, дуже цікаво було спостерігати як у оточенні 95 „урків" ходили, я у капелюсі і їхній старшина Вася, що був „майданщиком", себ то крав куфри у потягах-експресах. Таке надзвичайне товариство шпацирувало цілим гуртом пів години на дворі в'язниці у догляді трьох вахтерів, що не дозволяли нам зупинитися, а ми мусіли увесь час рухатися навколо будинків по площі, що була утрамбована і де не було жадної рослини. На одній з таких прогулянок я зустрівся з поетом-неокласиком, своїм земляком і приятелем Марком Вороним, сином відомого поета-модерніста Миколи Вороного, що вже відбував своє заслання на Воронiжчині. . .

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

П. Заярський

ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА

(До роковин з дня народження).

II.

Поетична творчість Григорія Чупринки відзначається своїм новаторством. Шукаючи нових шляхів у поезії, не задовольняючись старим „громадянським" напрямком в українській літературі, Г. Чупринка проголошує гасло вільного мистецтва, естетизм, духовну незалежність. Чупринка вважає, що основне завдання поета — це відтворення „чистої краси". Цю „чисту красу" Чупринка бачить передуєім у природі:

Хоч нема в мене рідні,
Так рідня ж мені природа,
Сестри єсть в мене одні —
Щира Муза та Свобода.

В бурі маю матір я,
Степ квітчастий — то мій батько,
Пісня вільная моя —
Найулюблене дитятко.

Чупринка в багатьох своїх віршах пише про завдання поета. В поезії „До своїх" він проголошує бунт „гнобителям краси":

... Я славлю небо, славлю вроду
І пал душевних поривань.

Краса зостанеться красою,
Хоч і в занепаді вона.
Я окроплю її сльозою,
Я вирву цвіт її з багна.

Коли ж нема нового ґрунту
І животворчої роси,
Я кину лозунг — бунт для
бунту —
Своїм гнобителям краси.

Творчість поета — це вияв його душі, його переживань, його глибоких страждань:

Мої страждання родять звуки
І вводять дух мій в світлий рай.
Мої страждання — муки духу,
Що родять думи і пісні.

Поет, на думку Чупринки, не повинен бути слугою і виконавцем чиїхсь ідей, — він сам повинен бути творцем і носієм високих ідей, пророком і борцем за правду:

О ні, поет — не ґладіятор,
Що бавить натовп цирковий!
Поет — пророк, поет — новатор
І вільний мученик життьовий.

Огнистим цвітом він цвіте
І в світових сліпих блуканнях
До правди впевнений іде.

Чупринка шукає нових мотивів, нових мистецьких форм. Це прагнення творчої незалежности і необмежености, новаторства визначило і формальні шукання Чупринки. Свою творчу бунтівливість поет переносить і в мистецьку форму, головно в звукову сферу поезії. Слово для Чупринки — це „не тільки мовно взяте визначення-поняття, але воно живе само по собі, як дзвін, як музика, і ця якість його невіддільна від внутрішнього його змісту. Силою слова, повноцінного, повнозвучного прагне він відбити повінь своїх мистецьких переживань. Поет упивається музикою слова, плавністю або мінливістю ритму, шукає саме в них часто тої незрівняної сили, яка робить його „над царями царем" і перевтілює звучання й ритміку поезії в гомін і динаміку життєвої борні" (О. Ю. „Г. Чупринка" — „Літературно-Науковий Збірник. Ганновер, 1947, 91 стор.). Чупринка кохається в звуках мови, в зовнішній музичності, в дзвінких алітераціях, асонансах, в звуковій інструментовці:

Без упину, без утоми
В бурі, в громі,
В льодоломі
З-під зимової кори
Міцно вирвавсь Дніпр старий!
Крига кригу
Серед бігу..
Ламле кришить в купи снігу
В гори льоду!.. Дніпр реве,—
То він бореться й живе.
Царство соннє
Тоне, тоне, —
Бо прийшла весна...
Хто ж могутній заборонить
Встати й нам від сна?
(„Льодолом")

Часто ритмікою і звучанням віршу поет намагається передати рух, звуки і ритміку природи. Чудовим зразком музичности віршу Чупринки є поезія „Під снігом":

Віє метелиця,
Крутиться, мелеться,
Котиться полем у млі;
Килимом-хутрою падає, стелеться
Сніг по замерзлій землі...

Квіти торішнії
Зернятка ніжнії
Сипали там восени...
Тож їх заховують килими сніжнії,
Щоб не померзли вони.

Гамір бурі і шаленого урагану поет віддає відповідними звуками, алітераціями на „р" і відповідною ритмікою віршу:

В хмарі, в мареві, в диму
Чорну бучу підніму,
Грюкну в полі,
В чистім полі
На роздолі...

... Піднімуся вгору, вгору
Буровієм, буроламом,
З блиском, з громом
Все скручу!..

Красу і ніжність літнього неба з легкими хмаринками поет майстерно малює вживаючи вже інших алітерацій („лн"), асонансів та іншої ритміки:

Линуть,
Плинуть
Хмарки літні,
Хмарки радісні блакитні,
Розпливаються в повітрі,
Наче фарби на палітрі,
Сяйвом-золотом оточені,
Линуть,
Плинуть,
Поки згинуть
Позолочені.

Вільна легкість, дзвінкість, музичність та ігривість віршів Чупринки — це найістотніша риса його творчости. Цією звучністю вірші Чупринки чарують читача:

Викликає ясний дух
Вірш легесенький, як пух,
Вірш, як усміх неньки,
Вірш маленький, коротенький...

„В багатстві звуків — сила Чупринки. Можна сказати, що він і сам зачарований і інших може чарувати отією різноманітністю тонів, музикою ритму і рим, яку посідає його ліра, — і в них він милується, ними перебирає не як досвідчений співець, а просто з стихійною, чисто елементарною силою" (С. Єфремов. Історія укр. письм. Т. II., 308 ст.). Бувають, правда, іноді й зриви у поета, коли він, втрачаючи почуття міри, перетворює це зовнішнє звучання в позбавлене мистецької вартости химерне пустопорожнє „бахкання":

Бахну! трахну! розорю!

Але такі зриви бувають рідко. Найчастіше звукова сторона поезії Чупринки — це не якась „беззмістовна музика", а це, як каже М. Євшан, — „виплив того творчого ентузіязму, який обіймає в собі і ціле небо і ціле пекло, який може кидати бризки веселого сміху та кривавого плачу душі („Літер.-Науков. Вісник" 1911 р., VI, 453 ст.).

Характеристичною рисою поезії Чупринки є щирість і правдивість його творів. В них Чупринка висловлює свої почуття і настрої, він, як каже М. Євшан, — „правду вносить до своєї поезії ... Кожне слово його — живе, б'є могучим пульсом, стає чимсь вповні конкретним. Він не потребує освітлювати своїх картин бенгальськими вогнями ані прикрашувати їх легендарним блиском. Вони всі — так єсть — приносять нам правду конкретну, щоб так сказати леґенду. Леґенду про надзвичайно цікаву, багату та трагічну індивідуальність, яка становить основу буйної творчости Чупринки" (ЛНВ, 1911, VI, 455 стор.).

(Далі буде)

МИРИТЬСЯ З БОГОМ В ОСТАННЮ ДОРОГУ Віллар Трулов, що за хвилину спокутує свою провину в електричному кріслі у в'язниці в Шикаґо. Його засуджено на цю найвищу кару за вбивство Марії Лочірку, що боронилася, як він намагався вихопити їй з рук її торбинку. Засудженого сповідає о. Ернест Кауфголд безпосередньо перед екзекуцією.

МЕДИЦИНА І ЗДОРОВ'Я

Від Редакції: Друкуємо дальші витяги з медично-фахових журналів і відповіді, що торкаються медично здоровних справ, опрацьовані Д-ром Ростиславом Сочинським.

Запити прохаємо спрямовувати на адресу: Dr. R. Sochynsky, P. O. Box 42, Bushwick Sta, Brooklyn 21, N. Y.

А. Ю. Шікаґо, Ілл.

7. Випадання волосся, як часте явище у новоприбулих до Америки

Часто причиною передчасного випадання волосся буває шкірна недуга, звана **себореєю**, що виявляється надмірним виділюванням лоєвих (сальних) залоз на голові й повставанням луски. Не малу ролю грає здоровний стан усього організму, включно з нервовою системою, не згадуючи вже спадкового чинника (лисінну чоловіків даної родини вже після двадцятого року життя). Не тільки тяжкі горячкові недуги (тиф, інфлюенца), але й менш помітні недомагання, як недоживлення, недокрів'я (анемія), нервове виснаження, чи розлад у виділюванні гормонів певними залозами, можуть спричинити сильне випадання волосся.

У Вашому випадку, рішальний чинник — це мабуть не так зміна кліматичних обставин, як ослаблення нервової системи й взагалі організму в наслідок переживань останніх років.

Лікування — тяжке й довготрівале та не завжди має успіх. Воно повинно відбуватись під доглядом, чи принаймні вказівками лікаря.

Препарати, про які запитуєте, реклямовані в часописах, радіо чи телевізії, розраховані не так на поміч хворим, як на збагачення продавця, бо дуже часто приносять шкоду, нищучи ще здорові корінці волосся.

О. О., Картерет, Н. Дж.

8. Чи напиток „Coca-Cola" шкідливий здоров'ю?

Докладний зміст цього, не тільки в Америці але й у цілому світі популярного напитку знаний тільки кільком особам і його тайну береже патент. Назва походить від південно-американського чагарника — **кока** (америк. вимова: коуке) та **кола** (коуле) — тропічного дерева, насіння якого є тонізуючим засобом, хоч напиток фабрикований синтетично.

Одна пляшка „кока-коли" містить в собі 50 мґм. **кофеїни,** скількість, яку приблизно має невелика чашка слабої чорної кави. Цей напиток — не більше й не менше шкідливий, як кава. Відомо, що деякі хворі, зокрема ті, що мають виразку (боляк) шлунка, чи недомагання серця та системи кровообігу, не сміють пити правдивої кави. **Вони повинні також уникати „коку". В 30-тьох** пляшках цього напитку людина сприймає максимальну денну дозу кофеїни. Та хто ж з нас п'є 30 пляшок денно?

„Війна" проти „кока-коли", що ведеться у деяких европейських країнах, а про яку згадуєте, має не здоровне, а конкуренційно-фінансове підложжя (наприклад у випадку французьких селян, які продукують вино. Факт, що вони кидають на „поле бою" усі арґументи, які промовляють проти вжитку „кока-коли" — цілком природне явище).

П. В., Шікаґо 22, Ілл.

9. У Вашому випадку радимо негайно відвідати лікаря, спеціяліста по нервово-психічних недугах.

Витяги з мед. журналів
Лікування туберкульози

Швайцарські лікарі: Штайнлін і Вільгельм описують свої спостереження при лікуванні 106-ти пацієнтів, зокрема помітне лікувальне ділання **пара-аміно-саліцилевого квасу** (P. A. S.) на найчастіші форми туберкульози. У великій більшості випадків цей лік корисно впливав на гарячку, опад крови, кашель і виділяння бактерій у харкотинні. Ще більш корисний ефект помічався у загальному стані хворих: самопочування, апетит, вага тіла, образ крови. Підготовне P. A. S. — лікування нерідко дозволяло перевести операції. Після довшого лікування кращали також льокальні прояви: зменшувались ексудативні (видільні) процеси й навіть зникали малі каверни. Дуже корисний вплив цього препарату в комбінації зі **стрептомициною.** Льокальне лікування емпієм (плевральних просторів, наповнених гнійною субстанцією), ексудатів, фіскул (нориць) і каверн мало також успіх.

(Schweiz. med. Wschr. 78 Jahrg. № 50)
P. C.

Випадки „сухого" ентериту

Дуже рідко трапляються випадки ентериту (запалення тонких кишок) без властивої йому бігунки, себто його „сухі" форми. Симптоми: сухий, обложений язик, неприємний запах з рота, блювання, надутий живіт, болючість на дотик і твердість черевних наволок (перитонізм), бліда шкіра часом з червоними плямами, приспішення віддиху. Лікування — у засаді таке ж, як при звичайному ентериті, чи ентеро-киліті, при чому найбільше значення мають ляксативні (прочищуючі) засоби.

(Schweiz. med. Wschr., 1950: 100)
P. C.

„УКРАЇНА ПІД СОВЄТАМИ"

Наукове Товариство ім. Шевченка готує до друку в англійській мові збірник „Україна під Совєтами", де будуть вміщені опрацьовані Українськими науковцями статті про всі ділянки українського життя під московським - большевицьким пануванням. НТШ відомо, що цінні матеріяли про життя українців поза межами УРСР мають пп. інж. О. Панченко — про Кубань і А. Зозуля про Курщину і Вороніжчину. Немаючи адрес цих авторів, редакція збірника просить ласкаво їх самих, або тих хто знає їхнє місце перебування, зголосити їхні адреси до НТШ на адресу: Sevcenko Scientific Society, Munchen 62, Schliessfach 8.

Просимо одночасно усіх українців, що мають якінебудь матеріяли про життя українців поза межами УРСР — крім згаданих областей також області на Середній Волзі, Казахстан, Алтай, Далекий Схід і т. д., надіслати ці матеріяли або зголосити їх на вище подану адресу НТШ у Мюнхені.

Пам'ятаймо, що спільними силами зробимо велике діло для Батьківщини.

Наукове Товариство Ім. Шевчекна.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

„ВИЩЕ" ТЕМПИ ЗБИРАННЯ БАВОВНИ"

Від середини вересня в південноукраїнських областях розпочалося збирання бавовни на колгоспних плянтаціях. Навколо збиральних робіт розвинулася пропагандивна акція, яка дорівнює кампанії жнив. „Большевицька партія і совєтський уряд надають винняткового значення вирощуванню бавовни", — писали газети. Критикуючи відставанні в роботі багатьох колгоспів, вони погрожували і заявляли: „Треба покінчити з безтурботним ставленням до організації масового збирання".

(У. Думка)

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

П'еса з життя УПА.

Аматорський Театральний Гурток при ООЧСУ в Джерзі Ситі, Н. Дж., відіграв, дня 29 жовтня ц. р. п'єсу Ярослава Гриневича п. н.: „За Рідний Край", картина з життя УПА.

Простору залю Народного Дому виповнила вщерть місцева і позамісцева публіка, в цьому числі чимало давніх еміґрантів. Приявні вшанували однохвилинною мовчанкою пам'ять Героя сл. п. ген. Тараса Чупринки, командира УПА.

Вистава увінчалась повним успіхом і то безогляду на те, що виконання роль спочивало у руках аматорів, які відіграли свої ролі бездоганно. Конче однак потрібно скріпити вокальні точки, бо на це заслуговують гарні упівські пісні.

Виконавці роль: п-ні: Марія Блаженко, Дарія Гусар, Степанія Ґупаловська та п-ве: Степан Домарецький, Яр. Ґавур, Гр. Бура, Ст. Миколишин, Мих. Жук, Ол. Підбірний, Ів. Дзядів, Ст. Гнатишак, Ів. Муха, Мих. Гайдук, О. Зидик і інші.

Зміст п'єси, що представляє життя нашого народу на Рідних Землях під московсько-большевицькою окупацією та боротьбу УПА, — полонив увагу всієї публіки, які не щадили оплесків театральній дружині. П'єсу режисерував дбайливо п. Богдан Слободян.

С. К.

АЛІКВІПА, ПА.

Заснування філії УККомітету.

В неділю, 22 жовтня, в місті Аліквіпа по закінченню місячних зборів відділу 120 УНСоюзу, відбулися основуючі збори філії Українського Конгресового Комітету. До присутніх місцевих українців і українок, що заповнили домівку Українського Клюбу, промовляли делегати від відділу УККомітету в Пітсбурґу, а саме д-р Луцький і проф. Кульчицький.

Перший зясував теперішнє положення українського народу під комуністичною диктатурою та завдання американських українців щодо оборони права українського народу на незалежне життя. Другий делегат зреферував дотеперішню працю УККомітету та його пляни на будуче.

По рефератах і дискусії, вибрано Управу філії УКК з 9 членів і переведено збірку до Українського Народного Фонду, яка дала $23 готівкою.

Юліян Манастирський,
голова філії УКК.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

В пам'ять ген. Чупринки

Дня 29 жовтня заходом 18 від. ООЧСУ вшановано геройську смерть ген. Тараса Чупринки поминальним Богослуженням та панахидою, яку відправив о. Й. Атаманюк у греко-католицькій церкві. Потім запрошено українську громаду, згуртовану при церкві, до залі, в якій вікбулася коротка Академія, на яку складалося вступне слово голови відділу, мґр. Б. Ковшевича, та вичерпний і добре опрацьований реферат культурно-освітного референта про. Ясиньовського. В рефераті змальовано особу сл. п. ген. Чупринки в історичному аспекті визвольних змагань України.

На жаль не вдалося в так короткому часі зорганізувати художньої частини.

Учасник

Нові іміґранти

Українці, що приїхали до Ню Йорку 14-го листопада:

Андріїшин Федір; Більо Василь; Фльонц Володислав; Гойда Андрій, Матрона, Михайло; Яцейко Василь; Юрчак Теодор, Пелагія, Степан; Кальба Семен, Софія, Конрад; Караба Петро, Марія, Анна, Павло; Леґдан Федір, Наталія, Марія; Літвінова Віра; Лотоцький Григорій; Малецька Катерина, Роман; Наґорський Петро, Марія, Іван, Володимир; Петровська Анна; Серединський Олександер, Аліція; Субтела Захар; Токаревич Михайло; Тимків Юрій; Тиндик Степан, Іванна, Ярослава, Софія; Василик Корнел, Марія; Ворона Михайло; Забитовський Василь; Какасенко Іван; Какасенко Олександер, Ніна, Катерина; Луців Михайло; Вовдзей-Павлович Володислнав; Биц Павло; Дахно Семен; Деркач Іван, Марія, Леонід, Микола; Деркач Антін, Анастазія; Яцута Іван; Яремчук Гриць, Євдокія, Михайло; Космина Пелагія, Іван; Козак Константин, Анна, Ярослав, Степанія, Марія; Морос Василь, Елеонора, Едіт, Клавдія; Наорлевич Осип, Марія, Ростислав, Зеновія; Пайташ Осип; Слобідський Федір, Одарка; Солодяк Михайло; Бошко Іван, Віра, Іван; Бреславець Павло; Гоффіч Іван; Костишин Василь; Копиця Панас.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую моїх братів: **Володимира ІЛЬЧИНУ**, який перебував до грудня 1944 р. в м. Дюссельдорф, Німеччина, і **Петра ІЛЬЧИНУ**, який перебував до 1945 р. в Ґрос Фльоріян, Австрія. Обидва походять з с. Зазулі, пов. Золочів. Хто знає про них, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:

HRYHORIJ ILCHYNA
2501 A Chateauquay St.,
Montreal, Que., Canada

В суботу, дня 18. листопада
о год. 9. рано
відправиться
в гр.-катол. церкві св. Юрія, 7. вул. в Ню Йорку

ПАНАХИДА

за спокій душ Найдорожчих Родичів бл. пам'яти
ВОЛОДИМИРА та МАРІЇ
СМЕРЕЧИНСЬКИХ

Доньки, Зяті,
Внучки і Внук.

Ділимося сумною вісткою, що дня 23. жовтня 1950 помер

МИХАЙЛО МАЗУР

нар. учитель, ур. 30. вересня 1890 на Зах. Україні. Залишив в смутку сестру і сина. Похований 26. жовтня 1950 на цвинтарі Челтин Гілс в Филаделфії.

В. И. П.! — Сестра і Син.

ТАРЗАН, ч. 2475. Добре діло, Малпочоловіче!

Коли Молат і Кулу гляділи здивовані з джунґлів, літак пристанув.

Кілька хвилин пізніше Тарзан передав владі в'язня.

„Без вашої помочі я був би втратив дівчину, яка щойно згодилася стати моєю жінкою"

З жалем Діяна й Ренді розпрощалися з своїм добродієм.

Коли група пустилася до літака, Тарзан відвернувся в інший бік...

... і тому не завважив, що хтось кинув запалену цигаретку.